

15 a viz meurzh 1975
15 a viz ebrel 1975

«POBL VREIZH»

B.P. 304

29273 BREST-CEDEX

koumanantoù

Boutin : 10 lur

Skoazell : adaleg 20 lur

C.C.P. 2746-79 Rennes.

niv. 62

POBL VREIZH

1er LUR

PIW A RA GOAP EUS AR PESKETAERION ?

Cliché "La Peuple Breton"

Hag a-nevez en-dro dimp ?

PENNAD-STUR

HAG HOR YEZH ?

Lavaret 'veze gwechall, gant lod, ne oa eus difennnerion ar brezhoneg, med un dornadig tud o keuziañ d'an amzer dremenet.

Ne vez ket laret kement-se bremañ ken. War-lerc'h darvoudoù kriz ar brezel diwezañ, kelaouennoù hag emsavioù evel *Avel an Trech*, *al Liamm*, *Emgleo-Breiz*, *Hor Yezh*, *Kuzul ar brezhoneg*, *Kendalc'h*, *Bleun-Brug*, ar *Falz*, *B.A.S.*, o deus stourmet kaled evid yezh ha sevenadur ar vro-mañ.

Krouidigezh *Galv* e 1969 zo bet ive ur gammed a-bouez war hent an dihun. Evid ar wech kentañ eo bet lakaet, a-wel d'an holl Vretoned, al liammoù start a zo etre kudenn ar brezhoneg ha mennoziou pennañ an tu-kleiz.

Evid ar wech kentañ, dreist-holl, epaotred ha merc'hed ar brezhoneg zo diskennet e-barzh ar ru da huchal *nañn* d'ar brezel euzhus a vez graet ouzh yezh ha kultur Breizh.

Arabad 'vefe en em douellañ avad !

Galv zo morgousket. Ha, siwazh, aet eo an tenn e c'hleuz gant mennoziou kler an emsaverion bodet e Pondi e 1972.

Grevus-kenan eo kement-se, rag, e-keid-se, hon enebourion ne gollont ket amzer o pismigad hag o spac'haf o laou. Emaint o labourad tenn evid hadañ ar muiañ posubl a c'havier e-touez hon c'henvroiz, ha dinerzhaf ac'hanomp gwashañ ma c'hallont.

Beteg Chirac en deus savet e vouezh a-du gant ar yezhoù-rannvro !

Ha toud al leueoù evel just o kemer se evid gwir bater, hag o stlakal o daouarn.

Kouskoude, n'eus med gweloud e petore doare mezhus e vez graet e skolioù zo, evid digalonekaad ar re a glask kelenn ar yezh, hag ar skolioù o dije c'hoant deskiñ, ma vije kinniget euriou deraad dezo.

Evid pezh a sell bruzunadoù ar radio hag an tele, petore brezhoneger a c'helfe en em gontañtñ gante ?

Sklair eo n'eo ket en ur zerc'hel d'en em zraillañ etrezo e teulo an emsaverion a-benn eus seurt politikerezh-mougañ.

Arouezioù mad ez eus, avad, hag a ziskouez ar youl nevez o sevel.

Tostaad a ra an diskoilm evid kudenn an doare-skrivañ, ha gweloud a raer ur sperep penn-araok o tirlukañ e-touez ar vrezhonegerion youank.

Ar c'hoazh, gant ma ouio peb hini selloud ouzh stad an traoù daoulagad dibikouzet, emglevioù all, diazezet war an demokratelezh, a vo skoulet etre holl nerzhioù bew an emsav brezhoneg.

Evidomp-ni, U.D.B., prest omp d'ober hon seizh gwellañ evid ma vo, a-benn ar fin,

plas d'ar brezhoneg en e vro !

Harz-labour ar pesketaerion

Pesketaerion Breizh o deus diskroget diouzh o labour evid diskouez o fulor. Perag ?

Kalz re izel eo priz ar pesked ha lod anezho ne gavont prener bed ken. Ar frêjoù ha priz ar mekanikoù zo aet war grech.

Derc'hel penn ne oa ket posupl ken.

Priz ar gaz-oil zo aet 400 % war grech abaoe daou vloaz. Evid priz ar mekanikoù, aet int 40 % war grech ive netra med e 1974.

Evel just, e-giz-se, ar gounid n'hall mont med war droañ.

E Loktudi, ur mortolod a c'houneze, 6,5 lur an eur e 1973, ne vez ken paet med 6,3 lur.

E-pad ma c'ha an traoù da fall, gouarnamant bourc'hez Paris a glask lakaad an dud da gredañ e ra un dra bennag.

D'an 22 a viz c'hwevrer ems a-enab e teufe pesket eus ar broioù all.

Med, d'an 2 a viz meurzh, setu m'en em gav a-du !

FROM Breizh a resev 2,5 milion war an 23 roet d'ar pesketaerezh a-bezh.

Med pesketaerezh Breizh a dalv 50 % eus hini ar Frân !

3

Ar milionoù all a zo evid Boulogn.

Mortoloded an Orant o deus adtroget gant o labour goude teir sizhun gräv. Aet eo ar maout ganto. Moien e vo bremañ da sevelur sindikad war ar bagoù.

E Konkernev avad, n'eus netra c'hoazh evid ar mare.

Evel just, ne vo ket diskoilmet ar gudenn a-bezh e-giz-se.

Red 'vefe kapud e Breizh ur greizenn ispisial evid studiñ ha skoazellañ kement tra a sell ouzh labourioù ar mor.

Tefval e chom an amzer-da-zont. N'eo ket gant aluzonoù e vo savet ar politikerezh war ar pesketaerezh.

Med ar gouarnamant ne ra van ebet. Muloc'h a blas e vo evel-se evid ar bagoù-dreileñ ha tiez-hañv an douristed pinvidig.

Red eo derc'hel gant ar stourm a-enab ar kapitalisted.

Da c'hortoz ma sono ar glaz

Tamm-ha-tamm ems ar Stad fachist o vrenañ diwar e dreid e Bro-Spagn.

Diskro-labour an uzinoù, manifestadegoù war ar ru, trouz ar skolioù-meur (darn anezho zo bet serret, darn all zo etre daouarn ar studierion), setu aze penaos ems an traoù-du-hont. E-touez ar veleion ive ez eus tabut ha zoken e-touez an ofiserion, levezon ar Portugal, moarvad !

Krog eo ar framme da strakañ e peb korn ha dreist-holl ar broioù koloniad evel Euskadi ha Katalonia, Kouskoude, Franco n'eo ket moue e vouez c'hoaz : «Arabad cheñch netra, amezañ, red eo moned eus gant an henti». Ya, med un hent-dall an hini eo.

Koz-koz eo bremañ ar c'haudillo, ha daoust d'an ampreviadenn fall eveltar bezañ kaled ha gweñv, ne chomo ket gwall-beñ ken da vac'hañ pobloù e vro.

Ha goude, petra a c'hoarvezo ? N'eo ket aze gouzoud. Kouskoude, ne gav ket deomp e c'helfe don Juan (digemeret gant enorioù bras e Paris en deiz all) ren pell war ar vro. Heug eo al labourerion gant paotred an tu dehoù ha ma teu da vad dispac'h ar Portugal e savo pobloù Bro-Spagn en o sav buanoc'h marteze eged e sorj deomp.

Boudedeo Bro-C'hall

Eus korn an oaled betek ar parkoù-erc'h, e c'hallomp Giscard en deizioù-mañ. Gwete eo bet gant kelaouennierion *Pabl Vreiz* o skiañ e Kourcheval ha goude-se e Sant-Mortiz da heul ar Chah ha Hussein.

Echu e bourmenadenn, setu ems o leinañ gant Kiesinger, o verennañ gant ur penn bras all, o komanñ e lec'h-mañ-lec'h evel ur c'horbiner bennag.

Un toullad devezioù goude ems o chaseal ar moc'h-gouez e koad Chambord gant Don Juan a Vro-Spagn. A-vech deuet en-dro da Paris evid e gaozeadenn e korn

an oaled, setu en adarre war an hent war-du Marsilha en tado-mañ, da weled al labourerion enbradret, peogwir eo arad n'eus ket oute e Paris.

Setu aze ur vuhez, me 'lavar deoc'h, arst war an hentoù, alies dindan an amzer, peadra da bakañ romm ha yen, hag e-pad se al labour a chom d'ober, evel just. Petra 'faot deoc'h ! N'heller ket bezañ e peb lec'h war un dro, dreist-oil pa vez laeret e darrm amzer digant an den. N'eus forzh penaos, n'eo ket bet anvet ar prezidant evid labourad start nag evid cheñch an traoù kennebeud med heñken evid ober van d'henn ober !

Ar kapitalisted e bro-Naoned

Roet hon eus keloù eus doareoù ar justis e-keñver al labourerion-douar o deus kredet sevel o fenn a-enab ar re zo o laerezh priz o strivoù pa glaskont gwerzhañ an traoù destumet hag al loened maget ganto.

Gwashoc'h eo samm ponner servijerion ar kapitalisted e bro-Naoned eget a lec'h all marteze. Lemni da heul evid kompren :

— Pemp paotr eus ar Chapel-war-Erzh kondaonet d'an 20 a viz du da vont d'ar prison ma ne chomont ket skoul ha 30 000 lur o deus da denañ diouzh o c'hakodoù evid ar c'hig o deus lodennet etre ar re baourañ.

— 24 paotr eus Sant-Gweltaz-ar-C'hoadoù o deus bet 75 000 lur da reiñ evid an hent-houarn foeltret.

— Doue beotr kondaonet peogwir o deus harzet un urcher aet da lakaad ur c'houver all er-maez eus o douaroù, e Mezanger.

— Pemp paotr kondaonet peogwir o deus disemgaset ar varmerion dre skid.

— Pemp paotr all kastizet abalamour d'un trevad laeret digant ur perc'henn a glask gounid arc'hant war gant al labourerion.

— 24 paotr o deus bet 700 lur a dell-glaz peb hini anezho goude bezañ nac'het mont dirag ar barner-enklasker. Barner e vint adarre hebdale (an archerion o deus kaset lod anezho dre nerzh d'an ti-poll).

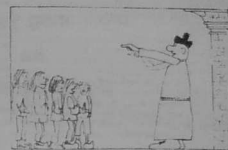
— Hag, a-benn ar fin, setu, d'ar 27 a viz c'hwevrer, c'hwec'h labourer-douar hag ur micheur o deus bet mizioù-prizon ha 75 000 lur da restañ d'ar varc'hadoù evid ar c'hig kemeret ha roet.

3 500 den o doa sinet ul lizher kouskoude evid disklariañ e oant kirieg holl d'ar manifestadegoù.

Ar kapitalisted a ziskouez ez int prest da fistañ al labourerion evel e mare an noblañs ha touellañ anezho gant aluzonoù ne cheñcho ket kudenn ar vuhez war ar maezioù.

AR BONEDOU RUZ

LADNAT E VRE MEHELOUKA AN TAE DARE, DA GDER, WAK-ERC AN WAK-ERC EN GIG-O TEKIN DEDHO RAN-TIKO SANTEL.

WAL-DEO KESITEIZ E TELAG AR GDEREN DA WELLOD NTERA RAG AN TREI MANER, HAG E VENT WAK-AN TAE PLIET BRAS GANT AN TIKO RELLIEL.

A-BENN AN NOS, CA RLEZHEI AN GELNNAE E TELES AN DEDI ER CHLON-REI A-DEZHO, HAG AN PESSHO A C'HELLA KREDI.

AN DVB DE LAGNEZ O KIEVOUR AN C'HELLO-SE, VRE LAGNEZ BRAS, HAG E ALAS AN TAE MANER DEDHO RAN-TIKO RELLIEL.

(DA VREI, KESITEIZ-HAG)

D. KERVILLA ENKANT.

skol an emsav

Evid livañ dre vras petra eo an dalc'hoù-studi a ginnigomp deoc'h, e vo tra-walc'h lavared ez eus tri seurt anezo dre vras. Ar c'hentañ a zo graet diwyzeq rag anw zo

anno der hochl da sikour ar berzidi da
gemppen o brezoneg. Hm, all all a vez gret
euz, a beb stour, mad an deiz-hañ
diazee an dalc'hoù-mañ. An eil a
dalc'hoù ma vez pleustret e brezoneg pen
da benn war danvezioù a beb stour. Eno ez
dalc'hoù diforc'hetez al-veach ha B.Y.V.,
der mard euz S.A.E. da gemer ar
savourto politikel sklaer a-walc'h, ha dre
ma klask B.Y.V. kentoc'h pleustriñ war
danvezioù sevenadur gel, sañset, gant ar
sotij stummañ frammerien da gelc'hoù
dalc'hoù. Hm, an deiz-hañ ar benn ar fin zo
stajoù war ar maez war ar maez, an deiz
atantou lech ma kemeront perz el
labour-douar. A vod eo troet tud B.Y.V. (a
euz e-barz al Leuz nevez an darn vrasañ out
dalc'hoù) da ober gant ur brezoneg tostiad ma
ouz euz ar brezoneg. Hm, an deiz-hañ, ha d'o
darnempredik kalz, mad tostaez kalz
dalc'hoù emzalc'h S.A.E. war ar poent-mañ.

T'EUS KET
AMZER DA
ZESKIÑ
BREZHONEG?

* *Ur staj eil derez (diwyezheg) gant B.Y.V.*
a vezo e Kastell-Paol, evid tud o teskiñ
abaoe ur pennadig amzer
eus ar sul 24 da noz d'ar sul 31 da vintin.

Ma'z oc'h dedennet gant unan pe meur a
staj : goulennit titouroù (priz, danvez studi,
hag all) digant ar re a ra war-dro evid an
daou aozadur :
Evid B.Y.V. : Bernez Rouz
Aotrou Ollivier ar Veleneg
Glazvezeun
Al Lividig An Erge-Vras
29238 Brignogan 29000 Kemper

en ur lakaad ur golo-lizher timbret
evid ar respont.

KOUMANANTIT DA
**LE PEUPLE
BRETON**
 B. P. 304 — 29273 BREST CEDEX
 ANV
 ANV-RADEZ
 CHOMLECH
 a gae e gouarnamant breizh : 20 F (1)
 skizmañ : 30 F (1)
 estrenvro : 30
 Amañ an arc'hant-hir chekano-bank (1)
 madañ-ticher (1)
 chekano-bank (1)
 Diverkit ar gerioù na servijont kuit.
C.C.P. RENNES 2365-76

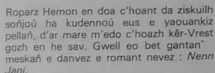
(N'eo ket gant ar re a lavar e karon
ar brezhoneg e vo saveteet hor yez
met gant niver ar re her c'homz
a- ratozh-kaer, gant niver ar re
hen desk d'o bugale.)

Loeiz Herrieù.

*Dastumet gant Berner Rouz
ha Remont Salaun.*

Blanchard, Fontenay (bro-Ch'all)	10 L	Rolleit R. La Roquette-S. S.	10 L
Priest Roger, Kastell-Pon (29)	30 L	Benck, Benck (22)	30 L
Konan Grier, Kanada	30 L	Korn M., Pentrev (22)	10 L
Bertin, Pelaisau (bro-Ch'all)	30 L	Rivual J., Brest (23)	30 L
Rannou	20 L	Goulet M., Orvault (44)	30 L
Page J.	30 L	Hussaff A., Iwerzhon	20 L
Cheriza	20 L	Le Pemeur C. A., Combes-L. V. (B-Ch)	10 L
Beon, Iry (bro-Ch'all)	30 L	Treuil P.-Y., Bear (22)	10 L
Le Gap, Plougouen	10 L	Le Gray Y., Verlie-P. (B-Ch)	30 L
Helleuën C., Lézardre (22)	10 L	Dianar, Baul (26)	30 L
Le Goff, Kervén (23)	30 L	Poulligon L., Brest (29)	30 L
Ar Faouët (Kervenn)	3 L	Le Bonnier J.-L., Roazon (35)	30 L
Corrier C., Combourb	10 L	Kermadec, Brest (22)	30 L
Gullenn, Bayonne (Euskadi-N)	10 L	Leaustig U.-Y., Gwengamp (22)	10 L
Muñiz, Bartz (bro-Ch'all)	10 L	En Dorz, Balez (56)	10 L
		Hollad :	535 L

Hollad : 595 L

Roparz Hemon en deus klasket, el levr-mañ, ober un daolenn vras eus ar vuhez e Brest e 1900. Rag-se e teu hag ez a ur bern tud ennañ : bourc'hizion, micherourion, artizan, kontezed, kraegaonezed, mitizhion, ha me oar-me c'hoazh... Aze avad, emañ si kentañ an oberenn. Eus re a anvioù e ranker derc'hel soñj. N'eo ket plijus, tamm ebet, adlenn pennadoù zo evid gouzoud piw eo hemañ ha piw eo hennezh !

Al labourerun a-vreman' a gav kerse-war-
vav abaoe m'gen frammet-mad a sindikad
ou. Hogen, daoust gav-efi n'ema ket
d'ad hmad al labourerun gav al gvalaou-
ion oc'h eneb'h ?... Mad ! Ropaz Hemon
den deus diskouezet al lev-m'ha be da
eud e galon. Gant-se en devo anoude-
ezh-vad an holl re a stourm a-eneb ar
gwaskekere, a-eneb galloud an ar'c'h-
ev ha urzh ar binvidin.

Yezh hon c'henvroad n'he deus ket
c'hwetket da vevañ ar skvagnerezh diwar ar
maez. Ur yezh sec'hoc'h ha glanoc'h an
hini ar. Evl ma tre ouzh un den eus ar
c'hrevioù bras. Deoud a reer meuldiñ d'ar
c'hrevioù, r'v'd e striv da vevredad un

G.S. Nenn Jani, romant gant Roparz Hemon, e gwerzh er stalioù-levrioù hag en ti-embann Al Liamm, 47, rue Notre-Dame
22000 Gwengamp. K.R.P. 1136-82

Lennit
KANENN D'AR VUHEZ
gant Sten Kidna.
E gwerzh er stalioù brezhoneg pe e ti
an oberour : Sten Kidna, 5 rue du
wdrézen, 56400 Auray.
C.C.P. 591-83 Nantes, 10 lur franko.

J. G., Gwengamp.

Skevro... !
 An tad hag ar vamm war un dro : Atrounez !
 Atrounez ! Mar pñj deoc'h ? ... Daoust ha zo e ker
 an deou lousoc'h pe pezh a anver antibiotics... ?
 Skleromisin !
 Skevro... !
 Sklero... !
 Antronz, goulo-deiz anezhañ, e tenne Yann e
 anad divezhañ.
 N'anavezet ket e vezien.
 Unan a zo e anv Klet ar Falhuner hag eñlo Per ar
 Zedekiañ.
 ... D'ar mare end-neun, ma soñj ar C'hallaoued
 tremen gant foto e-lec'h photo...
 Per ar Gallaoued
 prest d'ober gant n'aus forzh peseut lousoc'h
 gant ma vo efedus a-walc'h
 A galon evit Breizh !

[illegible]

(savet e 1945)
ar gelaouenn nemeti o reiff,
c'hwec'h gwech ar bloaz,
barzhonegoù, kontadennoù, pennadoù
a beb seurt ha keleier.
80 pajenn e pob niverenn.
Renner : Ronan Huon.
Koumanant : 30 lur, Studienn : 25 lur.
Mme S. Cherel, 100 bd de Verdun Rennes
C.C.P. 2184-34 Rennes.

KELAOUENN DRIMIZIEG AN Emsav
diazezet gant Yann Sohier
bodel ennañ skolaerien ha kelennerien
Vreiz
a-du gant ur skol vreizeg ha laik gwirion.
Lennit *Ar Falz* ! Komantennit *d'Ar Falz* !
(25 lur evid 6 niverenn)
AR FALZ, straed Kan-ar-Gwez
29245 Plourin-Montroulez
C.C.P. 430-20 H Roazon

Un divorce plus facile...

... eme toud ar c'helaouennoù.

Poent eo !

Rag kalz a zimezioù eneb-natur
a c'hellomp gweloud en-dro deomp :

